

3^e zondag van Pasen, 1 mei 2022 , Bergkerk te Den Haag, 10.00 uur

<u>Eerste lezing:</u>	Jeremia 32: 36-41	
<u>Zingen:</u>	Lied 647: 1 en 2	Voor mensen die naamloos
<u>Evangelielezing:</u>	Lucas 24: 35-53	
<u>Zingen</u>	Lied 644	Terwijl wij Hem bewenen

Schriftuitleg en verkondiging

Gemeente van Christus,

We lezen in het evangeliegedeelte van vanmorgen , dat leerlingen van Jezus elkaar vertellen over verschijningen van Jezus. De elf leerlingen weten van een verschijning aan Simon. Dat is best bijzonder, want die Simon .. de naam Petrus valt hier niet .. had bij Jezus wel wat uit te leggen. Overigens hij niet alleen.

De elf concluderen, dat de Heer werkelijk uit de dood is opgewekt. Van een verschijning aan de elf is hier tot nog toe bij Lucas geen sprake. De Emmaüsgangers vertellen op hun beurt hun verhaal.

Maar dan – terwijl ze aan het vertellen zijn, komt Jezus daar zelf in hun midden. ‘Vrede zij met jullie’. Een groet, een gewone, maar hoe bijzonder klinkt die nu! Stak Jezus daarbij zijn hand op? Als we een bekende al van ver zien aankomen, gaat automatisch enthousiast onze hand omhoog. Maar het ís voor hen geen bekende. Ze herkennen Jezus niet. Zijn verschijning roept verbijstering/schrik op en vervuld van angst menen ze een geest te zien.

Een geest. Dat klinkt spookachtig, vindt u niet. Zeker, we weten , dat mensen hallucinaties kunnen krijgen en zich dan van alles inbeelden, dat mensen die niet meer onder ons zijn aan ons kunnen verschijnen in dromen, dat we ons mensen voor de geest kunnen halen. En ook van mensen die een geliefde moeten missen, horen we verhalen dat die geliefde wordt ervaren als aanwezig op bepaalde momenten. Is daar hier in het evangelie sprake van?

Bijzonder is dan wel, dat die geest dan aan hen állen verschijnt en wel op hetzelfde moment. Maar een geestverschijning, hoe bijzonder ook, is binnen de werkelijkheid nog wel enigszins te plaatsen. Want ze geloven best dat het met de dood niet is afgelopen... Op één of andere manier leeft iets van een gestorvene verder... Er zal iets zijn als een dodenrijk, als een onderwereld, waarin gestorvenen op één of andere manier voortbestaan... Ja, “op één of andere manier,” want echt bestaan, een leven dat de moeite waard is, een leven voor Gods aangezicht, nee, dat is dat “bestaan” in die onderwereld niet... Wat heeft U eraan als we sterven, zo een Psalmddichter, in het graf kunnen we U niet loven.

En waarom zou een “geest” uit de onderwereld niet kunnen verschijnen? Hoewel je daar natuurlijk niet blij mee moet zijn... Immers, hun geloof verbiedt streng het contact met gestorvenen...

Een deel van de Joden, en waarschijnlijk de leerlingen zelf ook, geloofde wél in een opstanding op de jongste dag. Aan het eind der tijden, als Gods laatste boodschapper verschijnt, als Gods heerlijkheid ten volle op de aarde geopenbaard wordt, dán zullen de doden opstaan. Denk aan de woorden van Martha bij het graf van Lazarus, waar ze zegt: Ik weet dat hij bij de opstanding op de laatste dag zal opstaan (Joh. 11: 24) Die “jongste dag” zal dan ook niet onopgemerkt voorbij gaan, en zal voor héél de wereld duidelijk zijn. Die dag zal een radicale crisis zijn, een oordeel over al het bestaande, op die dag wordt alles anders...

Maar van zo'n “voleinding” is voor de leerlingen van Jezus nu geen enkele sprake. O ja, er is voor hen heel veel veranderd. Maar niet in gunstige zin... Hun meester was gedood, al hun idealen waren als een kaartenhuis in elkaar gevallen. Er bleef niets anders over dan angst en onzekerheid. De angst dat ook hún iets zou worden aangedaan, dat ze het lot van hun Heer zouden moeten delen...

En tegelijkertijd, en dat was misschien wel veel heftiger, veel aangrijpender, tegelijkertijd was alles waar ze de laatste jaren voor geleefd hadden een illusie gebleken. Hoe erg is dat! Dat is hetzelfde als wanneer wij er op een gegeven moment achter zouden komen dat heel ons leven voor niets is geweest. Dat het op drijfzand was gebouwd, en dat alles wat we gedaan hebben, alles wat we

meenden te betekenen, van nul en generlei waarde is, nul komma nul... Wie zó op zijn leven terugziet komt in een diepe crisis terecht...

Maar toen kwamen die verwarrende berichten, dat Jezus was opgewekt uit de dood en was verschenen aan twee leerlingen en aan Simon. En eerst hebben ze die berichten wel als lariekoek bestempeld en dus absoluut niet serieus genomen. Maar aangekomen bij het gedeelte dat wij lezen, lijken de getuigenissen van de Emmaüsgangers en van Simon hen toch zover gebracht te hebben, dat ze elkaar toch zeggen, dat Jezus echt uit de dood was opgewekt.

Maar ja, daar moet je toch wel van slag door raken, moet je er nu blij om zijn of niet, het geloven of niet geloven. Het is dus nodig, dat Jezus weer verschijnt. De leerlingen hebben een bevestiging nodig. Maar áls Hij dan verschijnt menen ze een spook te zien, nou ja, een geest dan. Maar dat is geen mens. Denken ze bij die geest aan Jezus? In zijn reactie op de verbijstering en wat er verder allemaal in hen omgaat / aan gedachten boven komt, laat Hij zien dat Hij het is. Zelf. Jezus identificeert zich.

Het valt me op, dat Hij dat hier bij Lucas niet doet door op zijn wonden te wijzen in handen en zijde, zoals bij Johannes. Nee, Hij toont handen en voeten, nodigt uit om te tasten en goed te kijken. Het lichamelijke en tastbare krijgt alle nadruk. "Raak me maar aan, voel dat ik een lichaam heb, en geen geest ben..." De Jezus van vóór dood en graf staat hier nu in hun midden. En geen ander!

Ja, dat zouden ze graag geloven. De werkelijkheid die Jezus oproept vervult hen met blijdschap. Maar ze durven dat grote niet aan. Van vreugde – zo staat het er – konden ze het nog niet geloven. Tsja, ik vind dat wel mooi: Dat je hart al een sprongetje maakt over waar je verstand nog niet bij kan.

En dan stelt Jezus een broodnuchtere vraag: 'Hebben jullie hier iets te eten?' Het is alsof Jezus ze met beide benen op de grond wil zetten, terug wil roepen naar de aardse werkelijkheid, die van het dagelijkse eten en drinken. Ik vermoed, dat Hij door vis te eten voor hun ogen, hen terug wil doen denken aan die momenten, dat ze dat eerder samen deden. Denk aan het milieu van vissers waaronder Hij verkeerde bij het meer van Galilea en aan de spijziging van de vijfduizend. Zoals Hij toen aanwezig was, zo is Hij nóg present, ook na zijn dood en opstanding, daar waar zijn leerlingen brood en vis met elkaar delen.

Ik denk, dat het daarom is waarom Lucas ons dit verhaal zo realistisch vertelt, zeg maar gerust: zo platrealistisch. En waarom de kerk het leest op de derde zondag van de feesttijd van Pasen. Ik veronderstel, gemeente, om ons er van te doordringen dat het Paasfeest niet een feest is van een geestelijke ziel en een hemel ver weg, maar een feest dat gaat over het leven nu! Een feest dat niet alleen blij getuigt van een leven dat ooit komt, dat óók, maar een feest dat ons wil doordringen van de waarde van het leven nu. Dit leven, dit aardse bestaan, het leven in het lichaam dat we hebben, dit leven is de moeite waard! Het Paasfeest roept ons naar het goede leven. Zoals een paaslied zingt: "*Waar Hij, ons Hoofd, is voorgegaan, is voor het lichaam nu vrij baan naar een bestaan volkomen.*"

Zo is dit verhaal, zo vermoed ik, meteen ook een reactie van de evangelist op stromingen in de tijd van de vroege kerk, zoals het docetisme, dat er niet aan wilde, dat Jezus werkelijk stierf aan een kruis. Hij zou een schijnlichaam gehad hebben. En ook een verweer van Lucas tegen de aantijging, dat ze een geestverschijning volgden, die christenen. Zulke gedachten vind je in de gnostiek. Niks daarvan, zo Lucas met dit verhaal.

Ik denk overigens ook niet, dat dit verhaal informatie wil verschaffen over onze zijnswijze aan de andere kant van dit leven. Het heeft ook helemaal niet zoveel zin om er over te speculeren. We moeten er maar van uit gaan dat het goed is.

Bij het teken dat Jezus stelt door te verschijnen en te eten voor hun ogen komt, dat Hij de tenach onderwijst. We lezen, dat Hij hun verstand ontvankelijk maakte voor het begrijpen van de Schriften. U weet, de Tenach bestaat uit Mozes, de Profeten en de Geschriften. Hier worden de Psalmen genoemd. Ja, daar beginnen de Geschriften mee.

Het is Jezus' uitleg die ze over de streep trekt. Dus niet de verschijning, ja, die helpt wel, wij mensen hebben naast het Woord ook het teken nodig, maar het geloof breekt pas helemaal door bij het nieuw verstaan van de Schrift. Dat zien we steeds in het Paasevangelie: De vrouwen werd bij

het graf gewezen op wat Jezus gezégd had en dát deed hen geloven; bij de Emmaüsgangers gaan de ogen open vanwege een nieuw verstaan van de Schriften en bij de leerlingen hier is het niet anders. Het geloof is uit het gehoor!

Er zijn mensen die als excuus – of beter verklaring – voor dat ze niet geloven zeggen, dat ze niet religieus zijn ingesteld, dat ze de antenne ervoor missen. ‘Als God wil dat ik geloof, waarom gééft Hij me dat dan niet?’. Zo krijgt God er nog het verwijt van ook. Maar uit ons verhaal blijkt, dat je helemaal geen religieuze antenne hoeft te hebben, of een extra gevoeligheid. Ieder kan de woorden horen. Ieder kan de Schriften openen en lezen. Je moet ook willen horen.

Het laatste dat ze van Hem zien zijn zijn zegenende handen. Zonder die zegen zal het niet gaan. Wát niet gaan? De opdracht uitvoeren en die opdracht is niet voor jezelf houden wat je hebben mogen ontdekken en begrijpen, en dat je zo van vreugde vervult. Een wereld is immers voor hen open gegaan, een wereld met al zijn schaduw en schemer gezet in de zon van Gods heil. Niet voor jezelf houden, maar ervan te getuigen, te beginnen in Jeruzalem.

Het eindigt ermee, dat de leerlingen in grote vreugde terugkeren naar Jeruzalem en voortdurend in de tempel waren, waar ze God zegenden. Vreugde, geen verdriet, want dit afscheid betekent niet dat ze elkaar nooit meer zouden zien. Maar juist vreugde, omdat Hij met ons is en blijft, ook door ons, door zijn lichaam te zijn in de wereld.

Glorie aan de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.